

Novi grobovi

Frank Hiti

V torek popoldne je umrl v Polyclinic bolnišnici 58 let star Frank Hiti z 20620 Naumann Ave., doma iz Nove vasi na Blokah, od koder je prišel sem l. 1948. V bolnišnici je bil pet dni. Zaposlen je bil pri Curtiss Wright Co., Marquette Metal Division. Zapustil je ženo Ivano, roj. Grze in štiri otroke, od katerih trije, Ivana Debevc, Marija Jarc in Franc žive v Evropi, sin Janez pa je živl v njim na Naumann Ave. Od desetih bratov in sester žive le še tri sestre, Ivana in Franciška v Sloveniji, Jožefa pa v Argentini. Pokopini je bil član Društva Kristusa Kralja št. 226 KSKJ. Pogreb bo iz Grdinovega pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. v soboto ob 8:15 v cerkev sv. Kristine ob devetih, nato na All Souls pokopališče.

Truman o vsem ne ve nič več kot časopisje

WASHINGTON, D. C. — Demokratski senator Thomas J. Dodd iz Connecticuta je predložil predsedniku Eisenhowerju, naj bi povabil sboji na pot po Evropi, Aziji in Afriki tudi bivšega demokratskega predsednika Trumana ali pa kakšnega drugega visokega demokratskega oddelnika.

Bela hiša o tem predlogu še ni dala nobene dokončne izjave, Truman pa je na vprašanja časnikarjev odgovoril, da ve o tem predlogu samo to, kar je bral v časopisju.

Na splošno ni soditi, da bi bil kateri izmed vodilnih demokratov spremljati Eisenhowerja na njegovi poti, ker bi si s tem nekako vezal roke v prihodnji volivni borbi.

Komunisti pripravljajo načrt za osvoboditev Puerto Rica

NEW YORK, N. Y. — Kongresni odbor za protiameriško delovanje je na svojem nedavnem zasedanju zvedel, da obstoja v New Yorku "gibanje za osvoboditev Puerto Rica" z okoli 2.000 člani.

Komunistični vodja Jose Santiago, ki se je sicer skril za peto dopolnilo ustave, je povedal, da upajo člani osvobodilnega gibanja na podporo od strani Sovjetije in kubanskih revolucionarjev.

Nagajajo si

ATENE, Gr. — Grška vlada se je odločila izdati posebno znamko s podobo madžarskega predsednika vlade Nagya, ki so ga na sovjetsko zahtevo obsodili na smrt in usmrtili.

S tem korakom se hoče odolžiti Sovjetski zvezi, ki je nedavno izdala znamko s sliko grškega komunističnega časnikarja Manolisa Glessos, ki je bil v preteklem juliju obsojen v Atenah zaradi izdaje na pet let ječe.

Vremenski
prerok
pravi:

Delno oblačno in topleje. Najvišja temperatura 43, najnižja 25.

Ob smrti škofa dr. Gregorija Rožmana prihajajo izrazi sožalja od vsepovsod

Mestni svet Clevelanda je soglasno sprejel resolucijo z izrazi sožalja v ponedeljek zvečer, sinoči je prispela brzojavka z izrazi sožalja od sv. očeta.

CLEVELAND, O. — Mestni svet je na svoji seji v ponedeljek sprejel na predlog svojih članov Johna Kovacica, Johna Fackulta in J. Pecyke soglasno resolucijo, v kateri izraža priznanje pokojnemu škofu dr. G. Rožmanu za njegovo vneto predanost Cerktvi in Bogu v modrem in razumevaločem vodstvu njegove črede. Pokojnik si je z njo pridobil občudovanje in spoštovanje med nešteti narodi, ki so ga poznali in ljubili.

V resoluciji je izraženo sožalje sestrama pokojnika in faranom sv. Vida, sv. Lovrenca in Marije Vnebovzete.

Izrazi sožalja papeža Janeza XXIII.

VATICAN CITY. — "Sv. oče je z žalostjo sprejel vest o smrti škofa dr. Gregorija Rožmana. Izraža srčno sožalje vsem župljanom ter prijateljem in dobrotnikom pokojnika. Vsem podeljuje očetovski apostolski blagoslov. — Kardinal Tardini." Brzojavko z gornjo vsebino je dobil sinoči msgr. Oman, župnik pri Sv. Lovrencu, kjer je pokojni škof stanoval in kjer leži sedaj na mrtvaškem odru. Kardinal Tardini je vatikanski državni tajnik.

Izrazi sožalja prihajajo tudi od drugod

Iz Washingtona, D. C., sta poslala včeraj msgr. Omanu k Sv. Lovrencu sožalne brzojavke nadškof Hurley, bivši papeški nuncij v Beogradu, in msgr. John McNulty. Oba sta sporočila, da se bosta udeležila škofovega pogreba v stolnici.

Iz Manistique, Mich., je poslal brzojavno sožalje predsednik Bishop Baraga Association Rev. F. M. Scheringer. Zveza bo poskrbela za slovesno črno sv. mašo za pokojnika.

Iz armadne šole za tuje jezike v Monterey, Calif., je ob težki izgubi, ki je zadela katoliške Slovence s smrtjo škofa dr. G. Rožmana, izrazil globoko sožalje v svojem imenu in v imenu učiteljskega zbora g. Peter Horn.

Škof Krol bo opravil pogreb. sv. mašo

Kanceler clevelandске škofije je obvestil vso škofijsko duhovščino o smrti pok. škofa G. Rožmana in jo povabil, da se v soboto ob 10:30 v stolnici udeležijo pogreba.

Ulica ga ne uboga več. Njegova beseda tam zaleže zmeraj manj, zato pa doživlja Nehru vedno več sovražnih nastopov. Isto velja za indijsko domače časopisje. Ulica zahteva s časopisjem vred, naj Nehru nastopa bolj odločno proti napadalnim podvigom kitajskih komunistov. Ne mine skoraj dan, da ne bi bilo v kakem indijskem mestu demonstracij ali protestnih zborovanj, ki ne obsojajo samo samopašnosti kitajskih komunistov, ampak tudi oklevanje indijske vlade. Včasih si demonstracije zberejo tudi kako

pogrebnege opravila.

Slovesno pogrebno sv. mašo v stolnici bo opravil škof John J. Krol.

Pogrebni sprevod bo krenil iz cerkve sv. Lovrenca po črni sv. maši za pokojnega, ki se bo začela ob devetih, skozi mesto v stolnico na E. 9 St. in Superior Ave.

Škof na mrtvaškem odru v cerkvi sv. Lovrenca

Včeraj popoldne so položili škofa dr. G. Rožmana v škofovskih oblačilih na mrtvaški oder v cerkvi sv. Lovrenca. Ob odru so vsi znaki njegovega dostojanstva. Ob treh popoldne so bile ob krsti vespre, ki se jih je udeležila velika večina slovenskih duhovnikov v Clevelandu in od drugod, v kolikor so že prišli na pogreb. Do polnoči so se krstili v cerkvi farani od Marije Vnebovzete, danes bodo je mali od pokojnika slovo in čuli ob njegovi krsti farani sv. Vida, jutri do polnoči farani sv. Lovrenca, do jutra pa skupine iz vseh treh fara.

Clevelandska policija ne bo dobila - psov!

CLEVELAND, O. — Načelnik mestne policije Frank W. Story je izjavil, da ne vidi "nobene koristi" za uporabo psov v okviru mestne policije. Po njegovem psi ne morejo storiti nič več za izvajanje zakonov kot store doslej policaji.

Za uvedbo policijskih psov so se zavzemali nekateri člani mestnega sveta in šli to vpraševanje proučevati v Baltimore in St. Louis, kjer vprašanje policijskih psov prav tako proučujejo in preskušajo.

Indijski Nehru v vedno večjih političnih težavah

NEW DELHI, Ind. — Začetek novega parlamentarnega zasedanja v New Delhi je zopet nazorno pokazal, da prihaja ministri predsednik Nehru v vedno večje politične težave. Ni še bilo dolgo od tega, ko je z lahakoto obvladal javno mnenje na ulici, v parlamentu in v lastni stranki. Danes je to že čisto drugače.

Ulica ga ne uboga več. Njegova beseda tam zaleže zmeraj manj, zato pa doživlja Nehru vedno več sovražnih nastopov. Isto velja za indijsko domače časopisje. Ulica zahteva s časopisjem vred, naj Nehru nastopa bolj odločno proti napadalnim podvigom kitajskih komunistov. Ne mine skoraj dan, da ne bi bilo v kakem indijskem mestu demonstracij ali protestnih zborovanj, ki ne obsojajo samo samopašnosti kitajskih komunistov, ampak tudi oklevanje indijske vlade. Včasih si demonstracije zberejo tudi kako

posebno tarčo, kot je na primer znani indijski levičarski politik Krišna Menon, ki še sedaj rad potegne s kitajskimi komunisti in jih brani. Nehru jih je moral že dosti slišati radi Krišne, pa ga vendarle še zmeraj drži v vladi.

Indijski parlament se je seveda tudi recimo osvobodil starega spoštovanja do Nehruja, ki je poslanecem velevalo, da se ne spodobijo, da bi kdo javno kritiziral Nehruja in njegovo politiko. Priliko za to mu je dal zadnji govor predsednika v parlamentu, kjer je obrazložil vsebino svoje zadnje diplomatske note, ki jo je poslal v Peiping. V notici je ponovil svoje stališče, da se s Peipingom sploh neče pogajati, dokler se kitajske čete ne umaknejo iz obmejne indijskega ozemlja, ki so ga protizakonito zasedle. Nota sama je odkrila še nekaj drugih sporov med Indijo in Kitajsko. Tako na primer Peiping trdi neupravičeno, da so indijska letala kršila kitajsko suverenost v zraku.

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON, D.C. — Atom-ska komisija je razkrila, da je preskusila pretekli mesec atomski reaktor, ki je tako majhen, da ga bo mogoče uporabiti v umetnih satelitih in vesoljskih ladjah.

WALPOLE ISLAND, Ont. — Harlow H. Curtice, bivši predsednik General Motors Corp., je po nesreči tekom lova na race ustrelil do smrti svojega tovariša in prijatelja Harry Andersona.

CLEVELAND, O. — Župan Clevelbreze je imenoval za direktorja mestnih nepremičnin Harolda Lauscheta, najmlajšega brata sen. Franka Lauscheta. Harold je bil doslej komisar za mestne parke.

NEW YORK, N.Y. — Zastopnik skupine članov Unije transportnega delavstva, ki so se že pred dvema leti uprli sedanjemu vodstvu unije, je predložil sodišču, naj odstrani Jamesa Hoffo z vodstva unije in imenuje posebni odbor, ki ga bo zaslišal in preiskal njegovo delovanje v uniji.

Tudi v Angliji delajo divji štrajki težave vsem in vsakemu

LONDON, Ang. — Da so divji štrajki v Ameriki prava pokora za unije in podjetja, je znana stvar. Ni boljše ni na Angleškem. Vodstvo angleških unij jih je ponovno ostro obsodilo, češ da motijo politiko in gospodarstvo. Pri tem je poudarilo, da jih ravno radi tega posebno radi vprizarjajo tisti unijski voditelji in tajniki, ki javno ali tajno pripadajo komunistični stranki.

Unijsko vodstvo je razposlalo na vse unije posebno okrožnico, ki v njej opozarja unije na kvarne posledice divjih štrajkov in na usodo unijskega gibanja v Franciji, kjer so ravno divji štrajki ubili ugled unijskega gibanja.

Svojevrsni umotvor

Neka angleška skladateljica je napisala za velik orkester simfonijo, ki opisuje pečenje prašička na ražnju.

Med igranjem se sliši cvrčanje, kakor da bi maščoba kapljala na ogenj.

DR. K. ADENAUER POŽIVLJA VEZI Z VELIKO BRITANIJO

Pretesna povezana Bonno s Parizom in nekateri ukrepi francoske vlade v zadnjih mesecih so vzbudili v vodstvu Zah. Nemčije mnenje, da je staviti nemško bodočnost na os Pariz-Bonn skrajno nevarno. Ti krogi so začeli pritiskati na kanclerja dr. Konrada Adenauerja, naj pozivi politične vezi z Veliko Britanijo, ki so bile v zadnjem času precej zanemarjene.

BONN, Zah. Nem. — V vodstvu Zahodne Nemčije je vladala v zadnjih tednih precejšnja vznemirjenost. Dr. Adenauer in njegovi ožji sodelavci so se čutili prizadete, ker da jih zavezniški ne informirajo pravočasno o korakih v mednarodni politiki, ki so pomembni, če ne naravnost odločilni tudi za Zahodno Nemčijo. Kancler Adenauer se je tesno povezal z De Gaulleom in podprl njegovo stališče proti Veliki Britaniji in Združenim državam, to tega ni motilo, da ne bi povabil Hruščeva na obisk v Francijo, ne da bi preje o tem koraku razpravljal s svojim zaveznikom. Nemce je prav tako močno prizadela izjava francoske vlade, naj ostane meja na Odri in Niši med Poljsko in Nemčijo nekaj stalnega. Da bi odstranil napetost, ki je tekom zadnjih mesecev nastala med Londonom in Bonnom, se je odločil Adenauer za obisk v Londonu.

Po zahodnem popuščanju na sestanku zunanjih ministrov velikih štirih v Zenevi preteklo poletje so se v Bonnu začeli bati, da jih utegeje njihovi zahodni zavezniški pustiti na cedilu, oziroma se pobotati s Sovjetsko zvezo na škodo Nemčije. Tako je začela nemška vlada glede sestanka na vrhu in sploh grede razgovorov med Zahodom in Vzhodom zastopati stališče, da je treba rešiti najprej vprašanje razorožitve, potem šele nemško vprašanje, katerega najbolj perči del je Zah. Berlin.

Sporazum v Londonu

LONDON, Vel. Brit. — Nemški kancler je v razgovorih s predsednikom angleške vlade Macmillanom in zunanjim ministrom Selwyn Lloydom pristal na to, da naj pride nemško vprašanje na dnevni red sestanka na vrhu, pa pri tem poudaril, da bo vsako popuščanje zahodnih sil v položaju Zah. Berlina imelo porazno posledico na razpoloženje v Zah. Berlinu in Zahodni Nemčiji.

Macmillan je nemškemu gostu zatrjeval, da ni mogoče s razgovorih o pomiritvi med Zahodom in Vzhodom obiti nemško vprašanje in Zah. Berlin. Razgovori so v splošnem potekali gladko in odkrito.

Tudi v vprašanju takozvane skupnega trga, v katerem so

delujejo poleg Zah. Nemčije še Francija, Italija in Benelux države, je postala Zah. Nemčija popustljivejša. Nemški gospodarstveniki se boje, da bi pri strogi povezavi s Francijo in stališčem francoske vlade trpe lo nemško gospodarstvo izgubo v gospodarski izmenjavi z Veliko Britanijo in skandinavskimi deželami.

Nemški kancler je priletel v London z letalom, pa se z letališča popeljal v mesto z železnico. Na postaji Viktorija ga je pričakovala skupina Nemcev, ki žive v angleški prestolnici, pred njo pa okoli 1000 domačinov. Sprejem je bil hladen, pa korekten. Angleži še niso pozabili na nemške bombe med drugo svetovno vojno.

Adenauer bi se imel srečati tudi z Winstonom Churchillom, pa je bil sestanek odpovedan, ker se je Churchill zdravje neudarno poslabšalo.

Francozi ustavili nemško ladjo

BONN, Nem. — Na odnošaje s Parizom je vplival poleg francoskega stališča v pogledu meje na Odri in Niši zlasti nastop francoske mornarice proti nemški ladji Bilbao. Ladjo sta ustavila dva francoska rušilca in jo spremlila v Cherbourg čes, da vozi orožje za alžirske upornike. Preiskava je dognala, da je bila sumnja neutemeljena. Nemško časopisje je ob tej priložnosti javno kritiziralo Adenauerjevo povezavo z De Gaulleom čes, da ta uporablja Zah. Nemčijo samo za podstavek (stojalo) za lastno povzdigo.

Posebno ostro so začeli nastopati proti povezavi s Parizom nemški begunci iz vzhodnih pokrajin, ki ne morejo odpustiti De Gaulleu, da se je izrazil za ustalitev meje na Odri in Niši. Njim pride vsaka priložnost prav, da opozore na svoje zahteve.

De Gaullovo stremljenje po obnovi francoske veličine je precej zmanjšalo izgleda na udrnitev takozvane "Male Evrope" kot jedra bodočih Združenih držav Evrope. Na zunaj trdna os Pariz-Bonn je začela kazati očitne razpoke, te razpoke bodo postale usodne tudi za delo za združitev Evrope, v kolikor ne bosta v Parizu in Bonnu pravi čas zmaga pamet in spoznanje, da je rešitev vpliva Evrope v svetu le v njeni združitvi. Združena bo lahko še vedno igrala pomembno vlogo v svetu,

Iz Clevelanda in okolice

MOLITVENE URE O3

TRUPLU PREVZVISENEGA

Nocoj bodo molili v cerkvi sv. Lovrenca ob krsti pok. škofa G. Rožmana člani organizacij po temle redu:

8-9: Oltarno društvo od Sv. Vida

Slovenska čola pri Sv. Vidu

Mladinsko društvo in prezidij Marije "Srednice vseh milosti" Marijine legije

Pevsko društvo "Slavček"

9-10: Društvo Najsvetejšega Imena fare sv. Vida

Prezidij "Marije Pomagaj" Marijine legije

10-11: Zveza slovenskih protikomunističnih borcev

Lira

Prosvetni odsek Baragovega doma

Slovenski oder

11-12: Pevsko društvo Korotan

Društvo Kres

Klub Krog

Iz Slovenije—

V torek se je pripeljala z ladjo Queen Elizabeth gđ. Jožefina Zele. Naselila se bo pri svojem bratranecu Tonyu Carmely v Somerset, Colo. Vse za pot ji je preskrbela pot. pis. A. Kollander.

Seie—

Društvo dvor Baraga št. 1317 Kat. borštnarjev ima jutri zvečer ob osmih v šoli sv. Vida redno sejo. Asement bodo pobirali od 6:30 dalje.

Podr. št. 3 SMZ ima v nedeljo ob 1:30 sejo v Slov. domu na Holmes Ave.

Društvo Slov. dom št. 6 SDZ ima jutri zv. ob 7:30 sejo v SDD na Recher Ave.

Društvo sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ ima jutri zv. ob 7:30 sejo v SND na St. Clair Ave.

Proslava—

V nedeljo ob petih popoldne vabi Slov. društ. dom na Recher Ave. v svoje prostore na proslavo 40-letnice svojega obstoja.

Molitev—

Članstvo Društva Kristusa Kralja št. 226 je vabljeno jutri ob osmih zv. v Grdinov pogrebni zavod na Lake Shore Blvd. k molitvi za pok. Franka Hiti, v soboto pa k njegovemu pogrebu.

Veterani odpovedali bazar—

Katoliški veterani fare sv. Lovrenca so odpovedali bazar, ki je bil napovedan za konec tedna, zaradi smrti škofa dr. G. Rožmana. Kdaj se bo vršil bodo objavili.

Krivdo so priznali

NEW YORK, N. Y. — Štirje mladoletni črnici, ki so bili obdolženi napada in posilstva 14 let stare bele dijakinje, so svojo krivdo priznali in morejo biti obsojeni kvečjemu do pet let ječe. Belo dekle so napadli na šolskem dvorišču 18. junija. Za posilstvo bi mogli dobiti do 20 let ječe, med tem ko je najvišja kazen za napad in poskus posilstva, kar so mladi razbojniki priznali, le pet let ječe.

zdrobljena in sprta pa bo drobiž, s katerim bodo veliki plačevali svoje račune in "spora-zume".

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week in July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Friday edition \$3.00 for one year

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83

No. 224 Thurs., Nov. 19, 1959

Kardelj o preteklosti komunistične partije Slovenije (KPS)

Usoda se rada ponorčuje tudi iz komunistov. Tako so na primer slovenski komunisti letos praznovali 25-letnico svojega znanega lista Ljudska pravica, ki je l. 1934 začel izhajati v Murski Soboti pod pokroviteljstvom pisatelja Miška Kranjca. Pri tem so čisto spregledali, da so ravno ta dnevnik letos tudi pokopali. Združili so ga namreč s Slovenskim poročevalcem v nov dnevnik "Delo." Kardelj je ob priliki 25-letnice napisal za Delo daljši članek, ki v njem obravnava preteklost KPS. Članek je zanimiv radi tega, ker ga Kardelj piše kar po spominu in ne na podlagi kakih dokumentov; opozarja torej samo na tiste dogodke v KPS, ki se mu zdijo važni za razvoj komunističnega gibanja v Sloveniji takoj po prvi svetovni vojni.

I.

Kardelj najpreje povdarja, da je KPS živela v drugačnih razmerah kot ostale jugoslovanske komunistične partije. V Sloveniji je bila socialna demokracija močnejša kot kjerkoli v Jugoslaviji. Opirala se ni na pravi proletarijat, ampak na industrijsko delavstvo, ki je poznalo razredno disciplino. Ker se socialistično vodstvo ni znalo uveljavljati v politiki, se je vrglo predvsem na strokovno udejstvovanje in skušalo predvsem zboljšati gnoten položaj slovenskega delavstva. Komunisti niso torej med delavstvom mogli mnogo opraviti z revolucionarnimi gesli, morali so s socialisti tekmovati samo v tem, da so delavcem obetali več socialnih pridobitev kot socialisti. Komunisti so radi tega postali, kot pravijo "prakticisti," ki so ideološki in revolucionarni boj porinili na drugo mesto.

Več uspeha so imeli komunisti v tekmah s krščanskimi socialisti. Po smrti pokojnega Janeza Kreka se med njimi ni uveljavil noben voditelj. S socialisti so se borili samo na strokovnem polju; ideološko so pa nihali med posameznimi idejnimi strujami. Zato se niso branili sodelovanja tudi s komunisti, posebno kadar je šlo za gospodarske zadeve prizadetega delavstva. Za komuniste so pomenili bolj cokolito kot pravo zavoro. Niso se pa komunisti mogli v letih po prvi svetovni vojni uveljaviti med kmeti, ki so bili "izredna trdnjava klerikalizma."

Kar je partiji mnogo škodovalo, so bili notranji prepiri v njenih lastnih vrstah. Prepripi so bili ostri v vodstvu partije, kjer so se razne struje, ki jih komunisti označujejo z imenom "sektastično," trle med seboj za oblast. Šlo se je v glavnem za vprašanje, ali naj se stranka zapre sama vase in iz svojega članstva ustvari strnjeno podtalno organizacijo in jo izolira od ostalih gibanj ali pa naj se poveže z vsem, kar bi ji lahko koristilo v pripravah na revolucijo. Kominterni je bila takrat načeloma za izolacijo, kar je veljalo še prav posebno za Jugoslavijo, kajti Stalin ni takrat verjel v trajnost te državne tvorbe in bil celo proti njej. Notranji prepripi v stranki so komunistom onemogočili, da bi se uveljavili vsaj v kulturnem življenju in med mladino. Stranka ni znala na primer izrabiti v svojo korist vedno bolj naraščajočega odpora proti beograjskemu centralizmu.

II.

Šestojanuarska diktatura je našla KPS kot pravi Kardelj "popolnoma nepripravljeno." Zato je novi režim vedel, kaj mora narediti. Ker so mu bili znani vsi vidnejši komunisti, jih je že do konca l. 1929 spravil vse na varno. Centralnega odbora KPS in vodstva SKOJ-a je sploh zmanjkalo. Ostanki stranke so skušali nekaj delati na svojo roko z letaki, napisi po hišah, ustno agitacijo in par ponesrečeni demonstracijami. Ko je koncem l. 1930 prišel Kidrič iz ječe, ni našel v Ljubljani nobenega organiziranega vodstva. Od srede l. 1930 do srede l. 1931 je bila doba, ko je bila aktivnost partije "na najnižji stopnji." Kidrič jo je začel obnavljati; Kardelj je prišel iz zaporov začetkom l. 1932 in pomagal Kidriču. Še istega leta sta obnovila pokrajinski odbor KPS. Prvi odborniki so bili v glavnem ljubljanski študentje. Šele l. 1933, ko je postal Miha Marinko tajnik KPS, so prišli v odbor tudi delavci. Vse skupaj je bila takrat še velika revščina, saj je KPS štela l. 1933 komaj kakih 200 članov.

Vkljub temu je v partiji zavladalo novo življenje, ki sta mu dala zakon znak propadanja diktature in konsolidacija stranke. Ker je v partiji vladal čisto nov rod, ki ga policijski registri niso poznali, je bilo težko razbijati partijske vrste. Tovariši so postali bolj "konspirativni," previdni v svojih akcijah, niso se dali provocirati, izdajalcev je bilo zmeraj manj v njihovih vrstah. Na drugi strani je pa kominterna spremenila svojo taktiko in začela priporočati politiko "ljudskih front."

Slovenski komunisti so takoj zagrabili za novo taktiko, dasiravno jim je vodstvo jugoslovanske partije, ki je bilo na Dunaju, delalo še mnogo težav. Partija ni hotela imeti veliko članov, raje manj, toda ti morajo biti prvostni. Hotela jih je vzgojiti v misijonarje, ki naj bi se zarili v vse vrste delavskih, mladinskih, športnih, literarnih, kulturnih in

prosvetnih organizacij in tam organizirali odpor proti režimu in pridobivali kandidate za komunistične sopotnike.

Kardelj podčrtava uspehe, ki so jih tovariši dosegli pri izvrševanju tega programa med levičarskimi Sokoli, na univerzi, levičarskimi "grupacijami na periferiji liberalne in klerikalne stranke," v društvu Svoboda, med "kmetijskimi fanti in dekletih" itd. Nekaj manj sreče so imeli z organiziranjem malih ljudskih front pri posameznih političnih volitvah. Partija je dalje začela izdajati razno časopisje, ki je bilo seveda urejevano "razmeram primerno," njeni člani so sodelovali tudi pri vseh revijah, kamor so jih vabili levičarski uredniki.

Reorganizacija stranke in nov akcijski program so bili gotovi že l. 1934, kar je bilo s ponosom ugotovljeno istega leta na partijski konferenci v Medvodah, ki se jo je baje udeležil tudi Tito. Nova doba diktature, ki je nastopila po Marseškem atentatu, je našla KPS prekaljeno z jasnim delovnim programom, ki ga v poznejših letih ni menjala, dasiravno so se včasih še zmeraj pojavljali spori ideološke narave v njenem vodstvu.

III.

Pri branju Kardeljevih spominov o KPS padejo v oči sledeče značilnosti.

Kardelj niti z besedico ne omenja KPS iz l. 1919-1921, dasiravno je lepo zmagala pri volitvah v konstituanto. Menda smatra prvo serijo slovenskih komunistov za politične otročaje, ki jih je volilo v parlament na tisoče slovenskih jurčkov.

Kardelj ne privoščiti niti ene besede priznanja vsem tistim sotrudnikom, ki so se pred vojno vlekli zanje v javnosti, pred sodnijami, zbirali zanje prispevke in jih podpirali na vse mogoče načine. Pove kratko in brezobzirno: za komuniste pomeni nekaj samo organiziran pristaš, ki zna res nekaj ustvariti zanje in pri tem ne izbira sredstev in pri tem ne gleda na svojo osebno usodo.

BESEDA IZ NARODA

Mučenik

Cleveland, O. — Ni mučenec javno razglasili, da ga bodo samo tisti, ki pretrpi fizične, telesne muke zaradi Kristusa in njegove stvari. Duševne muke so včasih še veliko hujše, kakor telesne.

Take muke je preстал naš veliki pokojnik, prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman. Ni uspelo njegovim sovražnikom, slovenskim komunistom, sežgati ga na grmadi na javnem trgu v Ljubljani, kar bi gotovo storili, ako ne bi odšel pravočasno. Tiste muke bi trajale nekaj minut, morda par ur. A prinesle bi mu svetovno slavo.

Na pritisk celovškega škofa in na pritisk njegovih lastnih svetovalcev, ljubljanskih kanonikov je odšel v pregnanstvo, rdnno uverjen, da se bo po nekaj tednih mogel vrniti nazaj k svoji čredi. On sam ne bi odšel. Udal se je pritisku. Končno: ali bi mogel umorjeni škof še kaj koristiti svoji čredi?

Zaman je čakal na vrnitev. Skrajno poniževalno je bilo zanj v Celovcu, da so ga angleške oblasti smatrale kot nekakega izdajalca: vsak dan se je moral javiti pri njih. Da je prišel pod ameriškansko oblast, so ga takorekoč ukradli. Prišel je v Ameriko. Koliko klevet je moral preslišati, skrajno krivičnih klevet. Celo nekateri njegovi sobratje ga niso razumeli in se obnašali do njega hladno.

Doma v Ljubljani, nekaj let že pred izbruhom revolucije, se je z vso odločnostjo postavil proti komunistom. Ob vsaki priliki je jasno kazal na nevarnost komunizma. Mnogi katoliški ljudje so rekli: škof pretirava. Kar je sledilo, je dokazalo, da ni škof prav nič pretiraval. Razumljivo je, da je bil škof komunistom najbolj na poti. Njihov največji sovražnik. Zato so

M. Jakopič:

V SLOVO OČETU

Po mokrih cestah se love spomini, kot jagode na molku se vstajajo: šenklaški stolpi se v megli gubijo, pogreznjeni kot starci v bolečini.

Bolestno v srcih klenkovček pozvanja. Večerna luč na stene sence riše, tako tesno je v srcu in krog hiše, kot da se sama smrt na dver naslanja.

Strmim čez prag. Drag znanec v meglo gine. . .

Srce kot star grobar pobira glino, da z njo zasuje trpko bolečino, ki nauček nosi jo iz šenklaške line.

Cleveland, 16. nov. 1959.

dil in skrbel za dušni blagor nas vseh.

Odzovite se zadnjemu klicu in se javite takoj v župnišču!

Možje pustite svoje žene na kratke počitnice, na duhovne vaje. Dekleta, tudi vas vabi zvon — odložite delo in pridite.

Na svidenje v Domu duhovnih vaj na Lake Shore Blvd. jutri zvečer!

Mary Marinko.

Koncert pevskih zborov pri sv. Štefanu v Chicagu

Chicago, Ill. — V soboto, 14. nov., smo se spet zbrali v svetošćefanski dvorani na povabilo obeh farnih cerkvenih zborov — starejšega in otroškega. Ti pevski koncerti so postali že kar navada in odziv od strani poslušalcev je bil večji od lanskega — dokaz, da sta zbora pridobila na priljubljenosti med nami. Kot gostje so letos nastopili člani "Mladinskega zbora Lige." Vsem trem zborom in malemu orkestru je dirigiral njihov vođa p. Vendelin Špendov.

Sporod je bil pestro sestavljen. Najprej je nastopil starejši zbor, ki vsako nedeljo poje pri deseti maši; prva pesem je bila Volaričeva "Slovenska pesem," ki je zvenela ubrano. Sledila je "Gor čez jezero." Posebnost pri tej pesmi je bil uvod s flavto, ki je povečal občutje domotožja v tisto zagonečno hrepenenje, o katerem ne veš, ali bi jokali, ali bi se smejali ob spominu na mlada leta. Zornanova "Oj večer je že" je bila izvajana nekam okorno, zato melodioznost te kompozicije ni prišla do pravega izraza.

Flajšmanovo "Veseli godec" je zbor zapel zadovoljivo, dočim sem v narodni "Kaj oštriji delajo" pogrešala ognja. Pri pesmi je važna tudi vsebina, je važen izraz obraza in če se pri šegavi pesmi pusto držimo, potem ustvarimo tistim, ki ne poznajo našega jezika, videz pogrebnega marša. Boljše izvajanje je bila "Veseli letni časi," dočim je Mihelčičeva "Polje" v zadnjem delu zvenela nečisto. Kot zadnji pesem v prvem delu so nam zapeli pesem "Pozdravljena Kraljica," ki jo je uglasbil p. Vendelin. Bila je najboljša izvajana, tako glasovno kot dinamično in je bila lep zaključek prvega dela programa.

Po kratkem odmoru nas je pričakoval redok užitek petje fantičev iz četrtega, petega in šestega razreda farne šole. Nad petdeset živahnih fantkov je strumno čakalo na prihod p. Vendelina. Zapeli so nam štiri pesmi: Cherubinijevo "Veni Jesu," spiritualno, "Noah," tradicionalno "The Animal Fair" in Berlinovo "God Bless America." Želi so tak aplavz, da so morali ponavljati pesem "The Animal Fair." Ta nastop je bil najlepši in najboljši del programa. Škoda bi bilo, da bi ti otroci nastopali samo enkrat na leto na farni prireditvi. Mislim na gostovanja in televizijo, kar bi se gotovo dalo izvesti.

"Mladinski zbor" nam je zapel štiri pesmi. "Študentovska" nas je kar zagrabila. Moški zbor je zapel Filejevo "Med polja," sledila sta Satterjeva "Pozimi iz šole" in Rombergova "Drink-ing Song." Tudi ta zbor je pel ubrano in z občutkom, kljub dejstvu, da so soprani in alti nekoliko prešibki in maloštevilni.

Tretji del programa je bil posvečen našim vinskim goriscam in sv. Martinu. Tri pesmi s približno enako temo so bile: Premrlova "Zdravica" in narodni "Nikdar ne bom pozabil" ter "En starček je živel." Kot sem že poprej omenila, je vsem trem pesmim manjkalo ognja in zanosa. Orkester je zaigral p. Vendelinovo "Fantazijo" na rodno pesem "Dekle je po vodo šla." Pri klavirju je bil prof. Alfred Fišinger, vsebinske pesmi je v slovenskem in angleškem

jeziku podajal g. župnik, p. Tomaž Hoge.

Na splošno je koncert lepo uspel, če ga gledamo z očmi povprečja; ker pa vem, da dirigent p. Vendelin ne stremi za tem, da bi dal svojim zborom videz povprečja, kar se je zlasti pokazalo pri deškem zboru, ki je bil nad povprečno višino, si bom dovolila nekaj opomb, ki naj bi vodile k boljšim nastopom.

Najprvo si moramo biti na jasnem, kaj se od dobrega zbora zahteva. Osnovna zahteva je čista intonacija. Druga prav tako osnovna zahteva pa je sigurnost vsakega posameznega peva; če je le mogoče, naj pevci pri nastopih pojo brez not. Le tako bodo lahko sledili dirigentu, posebno na začetkih in koncih. Tretje je enotnost. Izstopanje posameznikov kvartu zbor. Četrta faktor je dinamika. Dober zbor spoznamo po njegovem "pianissimu," zlasti v višinah. Prav tako je lep "forte" lahko mogočen, ali pa je drenje, ki gre skozi ušesa. Peta stvar je obseg posameznih glasov. Sopranom pritiče srednja in višja lega, ki naj sega do "dvočrtnega a" za zborovski sopran. Svetovala bi, da bi g. pater začel vaditi višino z mlajšimi pevskimi in si tako ustvaril dobrih sopranov. Isto velja seveda za vse glasove. In seveda poznanje not mnogo koristi, če že ni nujna stvar pri dobrem zboru.

Kot vidimo, petje pri zboru ni tako enostavno, kot si mislimo. Zahteva veliko mero potrpljenja od strani pevec in dirigenta. Ni vsakdo, ki poje, je dober pevec. Dober pevec postane šele takrat, ko je pripravljen sodelovati z dirigentom in se učiti. Z vztrajnostjo lahko dosežemo marsikaj in prav to bo vodilo do boljših, kvalitetnih nastopov.

Milena Soukal.

Duhovne vaje za žene in dekleta

Cleveland, O. — Naj bi radi žalosti, ki je zajela vse verne Slovence radi smrti škofa dr. Gregorija Rožmana ali radi njegovega pogreba nobena slovenska žena ali dekle ne zamudila slovenskih duhovnih vaj, ki se bodo začele ta teden v petek zvečer v domu duhovnih vaj na Lakeshore bulevarju. Od Prevzvišenega se vsaka lahko poslovi pred petkom — to je pred začetkom duhovnih vaj.

Kdor je poznal pokojnega, lahko ve, da pač z nobeno stvarjo ne moremo bolj dostojno počastiti njegovega spomina kakor prav z duhovnimi vajami, ki jih je prevzvišeni tolikokrat vodil in jih vsakemu Slovencu vedno tako tople priporočal.

Zato slovenske žene in dekleta, počastite spomin pok. škofa dr. Gregorija Rožmana s tem, da se zagotovo udeležite duhovnih vaj. Svojo notranjost boste dvignile na duhovnih vajah k Bogu, svoje račune uredile z Njim, ki je Oče nas vseh, in vaše čiste molitve bodo lahko največ doprinesle za pokoj in večno srečo prevzvišenega. S tem, ko se boste udeležile duhovnih vaj, boste zadostile ljubezni, ki jo imate do Boga, zadostile pa boste tudi spoštovanju in ljubezni do pokojnega velikega škofa. Prijavite se takoj v enem od sledečih župnišč: Pri Sv. Vidu, pri Mariji Vnebovzeti ali pri Sv. Lovrencu. Lahko pa tudi preko Oltarnih društev teh fara.

Father V. Cimperman.

Delo poljskih akademikov

Akademiki fakultete za arhitekturo v Krakovu na Poljskem so s prostovoljnim delom dokončali popraviljanje cerkve v Rudy Rasiborskiej iz 13. stoletja. Pri klavirju je bil prof. Alfred Fišinger, vsebinske pesmi je v slovenskem in angleškem

IZ NAŠIH VRST

Montreal, Que. — Zahvaljujem se Vam za redno pošiljanje Ameriške Domovine. Priporočam se Vam še vnaprej, ker je A. D. edina, ki nas veže z ostalim svetom in nam prinaša novice iz domačega kraja. Vas vljudno pozdravljam, kot tudi vse čitatelje!

Ludvik Lončar.

Frontenac, Kansas. — Hvala lepa za obvestilo o poteku naročnine. Ker mi je Vaš list zelo ljub, ne bi rada videla, da bi ga mi ustavili. Zanima me vse: najprej novice na prvi strani, Newburške novice, ženska košarica in tudi lepe povesti. Najbolj seveda tiste, ki pripovedujejo o krajih, kjer sem jaz doma, z Mirne peči na Dolenjskem. Stara sem že 83 let pa še vedno rada berem Vaš list in ga bom, dokler bom živa. Lepo pozdravljam moje drage rojake in Vas.

Mary Kreus.

Dunlo, Pa. — Kmalu bo treba plačati list in kot ponavadi Vam tudi letos pošiljam dvanaest dolarjev. Ameriško Domovino bom imela, dokler bom mogla videti in dihati. Jo zelo rada čitam. Z bratskim pozdravom! Mrs. Rose Usnik.

Catskill, N. Y. — Obnavljam naročnino, ker nam bo potekla. Hvala Vam za obvestilo. Odkar smo se preselili, ne pride več tako točno, ali se kaka številka celo zgubi. Kljub temu bi bilo težko brez slovenskega časopisa. Pozdravljam vse čitatelje A. D. Hvala vsem, ki se trudijo v prid slovenskemu narodu. S spoštovanjem! Anica in Jože Pfeifer.

Milwaukee, Wis. — Cenjeno uredništvo. Priloženo Vam pošiljam nadaljno naročnino. Ameriško Domovino vedno rad čitam in jo bom obdržal do smrti. Imam tudi ameriške liste, toda od vseh mi je najdražja Ameriška Domovina.

George W. Raly.

St. Cloud, Minn. — Tu Vam pošiljam naročnino. Povem Vam, da sem že 83 let stara in da bom ostala na vaš list naročena dokler bom živea. Lepa hvala za obvestilo. Lep pozdrav vsem skupaj!

Mrs. Mary Triller.

Coal City, Ill. — Cenjena uprava! Spet se Vam oglašam in pošiljam naročnino. Vaš list prav rada čitam. Pretekli tork sem praznovala svoj rojstni dan. Precej let se je že nabralo, saj sem bila rojena leta 1881. Ameriško Domovino pa imam že od leta 1929. Trideset let, kajne, je že dolga doba. Bodite vsi prav lepo pozdravljeni!

Ursula Skubic.

Fontana, Calif. — Priložena je celoletna naročnina za Ameriško Domovino. Hvala lepa monsg. Omanu, da se toliko trudijo z Newburškimi novicami, ki grejo v svet med naše ljudi. Četudi smo od Newburga zelo oddaljeni, nas te novice zelo zanimajo in jih bomo pogrešali, če jih ne bo. Naj Bog ohrani msgr. Omana še mnogo let!

Pozdrav vsem bralcem Ameriške Domovine!

Mrs. John Rupert.

Milwaukee, Wis. — Tukaj Vam pošiljam ček za naročnino. Težko bi bil brez Ameriške Domovine, saj iz nje izvem dosti zanimivih novic iz starega kraja in tudi od drugod. Zanima me vse. Želim Vam obilo uspeha in vse lepo pozdravljam!

John Tevz.

KRVAVE ZARJE

MEHIŠKI ROMAN

Priredil Kolenc Franc

—Živijo, Pepito, živijo! — se je dvigal iz množice krik ko orkan.

Lenora je vstala in tako mahala z robcem proti zmagovalcu.

—Živijo, Pepito! Živijo! — je kričala v nepopisnem navdušenju.

Pepito jo je opazil in jo je posebej pozdravil. Gledalci so se ozrli proti njeni loži in so deloma obsojali njeno vsiljivost, deloma pa so ji zavidali. Vzravnana je bila krasna.

—Lenora! Kaj delaš! Vsedi se; — je miril dekletovo navdušenje oče, čigar obraz je razodeval neke vrste strah in osramočenje. Dekle pa se je tem bolj navduševalo.

—Dosti vzgoje ravno nima! — je pripomnil gospod za dekletovim hrbtom.

—Oče, ti si danes neznosen! — se je vznemljila Lenora in se je vsedla.

Med tem se je neki častnik dotaknil Ramonove rame. Bil je oni polkovnik.

—Pozdravljen, Ramon! Ze dolgo te nisem videl — je dejal — Lepo od tebe, da si me opazil, Robert — je odvrnil stotnik.

—Niti vedel nisem, da si prijatelj vojnega ministra.

—Kdo je ta krasna dama, ki ji tako vneto dvorjaniš? — je šepetal polkovnik. — Morda tvoja zaročenka?

—Napol. Ali te naj predstavim? ... Lenora, dovoli, da ti predstavim polkovnika Luz Roberta.

Lenora mu je podala roko, nakar se je tudi oče predstavil: —Sanchez Aron, dušni pastir tukajšnjih metodistov. Štejem si v veliko čast, da sem vas spoznal. Nisem vedel, da ima moj bodoči zet tako odlične prijatelje.

Arona je hipoma postala sama zgovornost. Kar naprej je besedičil in se smejal.

Luz je odvrnil: —Ramon je kriv, da vas do danes nisem poznal. Nekaj časa sem me skoraj niti ne pogleda, kot da je hud name.

—Nikakor ne! je odvrnil Ramon. — Zadrževalo me je le tvoje povijanje. Ker si višji, nisem hotel biti vsiljiv.

—Beži no! — se je smejal Luz. — Mislim, da te zadržuje drug vzrok — je pomežiknil proti Lenori.

Lenora se je zadovoljna nasmehnila, Sanchez pa še bolj. —Slišal sem — se je obrnil k Luzu — da ste podnačelnik policije. Zavidanja vreden položaj.

—Koliko ste stari, gospod polkovnik? — je vprašala Lenora.

—Petinrideset let.

—Petinrideset?! — se je čudil Sanchez — Jaz pa imam že petdeset.

Polkovnika Sanchez očividno ni zanimal. Obrnil se je k Lenori.

—Vas pa je redko videti v naši družbi. Zdi se mi, da vas je prijatelj Torres preveč zasedel zase.

—O, mi često gremo v družbo in jaz bi obratno lahko rekla, da vas redko vidim v naši družbi.

—To napako lahko popravim — se je nasmehnil polkovnik. — Ako dovolite, si bom prizadeval, da vas bom čim večkrat videl. Prihodnji teden bo spet prilika, da se srečamo. Izlet priredimo v Cuyutlan. Z nami bo šel tudi general Carres, vojni minister. Ali nimate volje, da bi šli z nami?

—O, pač! — je vzkliknila Lenora. — Kaj ne, oče, da bodeva šla.

Stari je z veseljem pritrdil.

—Ali boš šel tudi ti? — se je obrnila Lenora k Ramonu.

—Ako dobim dopust, grem! — je odvrnil ta ne ravno z navdušenjem. Ni mu bilo po volji, da bi Lenora prišla v družbo ljudi, ki so bili na krmilu. On ni bil njihov prijatelj.

Borba se je spet začela. Luz se je vrnil na svoje mesto.

Sanchez se je zamislil v bodočnost. V Luzu je videl zlato nit do slave in bogastva. K Lenori se je nagnil in ji zašepetal v uho, ne da bi Ramon slišal:

—Polkovnika zapleti v svoje mreže. Rabila ga bodeva! Lenora mu je pomembno namemočnila.

Po končani borbi je Luz spet prišel v ložo in se je ponudil, da odpelje Lenoro in Arona s svojim avtom domov. Oba sta z veseljem sprejela povabilo. Pridružil se jima je tudi Ramon.

Lenora se je vsedla v avtu k Luzu, ki je sam šofiral. Vso pot mu je tako sladko govorčila, da je moža čisto zmešala.

—Pravi hučič! — je dejal Luz Ramonu, ko sta ostala sama. — Skoraj bi imel voljo, da bi ti jo prevzel.

—Le poskusi! — je dejal Ramon napol šaljivo, napol resno. — Nikomur ne priporočam, da bi se mi postavljaj na pot.

S tem je bil razgovor o Lenori končan.

NACELA IN LJUDJE

Sanchez je preživel svojo mladost v pomanjkanju. V dvajsetem letu starosti se mu je posrečilo priti v Zedinjene države. Tam se je vpisal na visoko tehniško šolo. Kmalu je spoznal nekega podjetnika, ki je hotel otvoriti v Mehiki strojno trgovino in je Sancheza povabil za sodruga. Sanchez je prenehal s študijem in se je vrnil domov. Trgovina je slabo uspevala. Sanchez je to pripisoval mehiškemu nazadnjaštvu. Svojo domovino je skoraj zasovražil in je cenil le to, kar so imele Zedinjene države. Njegovo družinsko življenje ni bilo srečno. Žena je bila preprosta Američanka. Razrvane družinske razmere so jo v najlepših letih spravile v grob. Zapustila je 14-letno hčerko. Kakor je bil mož nasproti ženi surov, tako se je z ljubeznijo oklepal hčerke, ki je s svojo lepoto že vnežni mladosti očarala vsakega. Lepota je bila Lenori v nesrečo. Postala je prevzeta in nečimerna. Nasproti očetovim visokim načrtom je kazala veliko razumevanje.

Sanchez se je prelevil iz trgovca v metodističnega duhovnika. Tega ni storil iz verskega navdušenja ali dušne potrebe, marveč ker je kot duhovnik lahko nastopal zoper katoliško duhovščino, ki jo je krivil mehiškega nazadnjaštva.

Poleg sovraštva nasproti katolicizmu je v Sanchezovem srcu plamtelo tudi navdušenje za Zedinjene države. Ameriškemu poslanstvu je bilo to znano, radi tega je Sanchez pri njem vedno našel oporo. Seznani se je zlasti z nekim uradnikom Lindom, ki mu je često poveril kako tajno nalogo. V znak priznanja za zvesto službovanje je poslaništvo dalo postaviti poleg Sanchezove cerkve "Mladinsko ljudsko gledališče." Ravnatelj gledališča je postal Sanchezov brat Abraham.

Lind je vzpodbujal Sancheza, naj si prizadeva, da bi prišel v krog višjih mehiških politikov. In Sanchez je tudi sam hrepenel po tem, a vse prizadevanje je bilo brezuspešno.

(Dalje prihodnjič.)

Hranite denar za deževne dneve — kupujte U. S. Savings bonde!

Kulturna kronika

Meddobje IV. — 4.

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je pred nedavnim razposlala v širni svet 4. številko IV. letnika Meddobja. Revija je predvsem namenjena izobraženstvu. Pomen revije je zlasti v tem, da v njej sodelujejo slovenski kulturni ustvarjalci, ki so raztreseni širom sveta, žive na različnih celinah, v različnih kulturnih okoljih in mnogi celo v težkih vsakdanjih prilikah v skrbi za vsakdanji kruh zase in za svoje družine, pa vendar najdejo toliko časa, da vrše svoje kulturno poslanstvo. Kar prinaša Meddobje, je najboljšje, kar se danes slovenskega objavlja, pa naj bodo razprave, eseji, proza, poezija in ocene.

Pričujoča številka prinaša na prvem mestu razpravo prof. Truhlarja Krščanska doraslost, ki je namenjena duhovnemu podvigu in rasti. Ignacij Lenček razpravlja pod rubriko Čas na tribuni o človeku v sodobnem svetu. Vinko Beličič tudi v času poletnega oddiha v Kanalski dolini ni odložil peresa in napisal je ljubko zgodbičico Motacilla montana. Stanko Kociper pripravlja nadaljevanje romana "In svet se vrti naprej" ter objavlja odlomek Petindvajset. Neutrudni misijonar Vladimir Kos, ki deluje na Japonskem, najde poleg svojega poslanstva vedno čas, da kaj napiše iz ondotnega nam nepoznanega sveta. Pesmi sta prispevala France Papež in Rafko Vodeb.

Drugi del revije je posvečen rubriki Črke, besede, misli, kjer Ruda Jurčec objavlja svoje spomine od znotraj. Slede ocene novih knjig. Alojzij Gerzinič ocenjuje zbirko Beličičevih črtic Dokler je dan. Vinko Beličič posveča daljšo oceno Antona Slodnjaka slovenski slovstveni zgodovini, ki je izšla v nemščini in je v Sloveniji naletela na hudo kritiko.

Najdaljša je Dolinarjeva ocena v angleščini objavljenih knjig John A. Arnež SLOVENIA IN EUROPEAN AFFAIRS, Washington, 1958 in pa knjigi THIS IS SLOVENIA, Toronto, 1958. Obe knjigi sta predvsem namenjeni anglosaksonskemu svetu z namenom, da ta spozna lepote, zgodovino, gospodarstvo, kulturo in družbeni red v Sloveniji. V kolikor se je to sestavljalcem obeh knjig posrečilo in kakšno sliko bodo čitatelji dobili o Sloveniji iz teh dveh slik, je težko presoditi. France Dolinar, ki ocenjuje obe knjigi, dokazuje s svojo mojstrsko oceno, da pozna slovenske probleme v vsej njihovi širini in je njegova ocena le odlično dopolnilo k obema knjigama, a obenem nasvet pri morebitnem ponatisu ali nadaljevanju sličnih publikacij.

Peter Klopčič objavlja oceno Ahčinove Socialne ekonomije in Tine Debeljak zbirko hrvatskih pesmi Pod tujim nebom. Nadvse tehtno je pismo B. T. iz Celovca, ki razpravlja in dokazuje, kaj grozi slovenskemu jeziku doma v ožji domovini. Boli nas vsak kulturni genocid v zamejstvu in se mu stavimo v bran z vsemi moralnimi in materialnimi silami. Da pa grozi nevarnost slovenskemu jeziku in slovenski kulturni samobitnosti v ožji domovini, nas pa naravnost zgrozi.

Ubijati slovenskemu narodu njegov jezik in obenem podpirati in zahtevati popolno kul-

turno in politično svobodo črnecem v Afriki, je naravnost paradoks, kateremu niso kos niti jugoslovanski partijci.

Martin Jevnikar poroča o slovenski knjigi v letu 1958. Tine Debeljak opisuje srečanje z etnografsko raziskovalko Branko Sušnikovo, ki raziskuje razna indijanska plemena v Paragvaju. Slede še poročila o knjižnih izdajah, in sicer o Lukma-

novem prevodu Treh Avguštinovih pisem, o zborniku-kolektarju "Svobodne Slovenije" za leto 1958 in 1959, ter o kulturnih večerih Slovenske kulturne akcije v letih 1958 in 1959.

Ko revijo odložiš, moraš priznati, da je v naših kulturnih delavcih v zamejstvu in v svetovno veliko energije in ustvarjalne moči, na katero bi ožja domovina morala biti naravnost ponosna. Zamejski slovenski izobraženci bi pa morali po tej reviji seči z obema rokama.

K. G.

Moskva je spravila tudi laškega Togliattija na linijo

RIM, It. — Kot francoski komunisti tako je moral tudi voditelj laških komunistov Togliatti na kolena pred Moskvo. Njegova stranka je naenkrat začela hvaliti Eisenhowerja in odobravati njegov obisk v Rimu. Komunisti upajo, da bo obisk potekel ob splošnem odobravanju italijanskega naroda. Moskva je dalje zapovedala laškim tovarišem, da se morejo vesti kot dosojna opozicija proti laški vladi sami. Predsednik laške repu-

blike Gronchi bo šel na obisk v Moskvo, torej se res ne spodobi, da bi komunisti napadali njegovo vladu, akoravno so v opoziciji proti njej.

Dočim vsa Italija odobrava obisk predsednika Eisenhowerja, protesti proti obisku Gronchija v Moskvi nočejo ponehati. Protikomunistične stranke se upravičeno bojijo, da bodo laški komunisti začeli dobivati nove člane, češ, ako gre sam Gronchi v Moskvo, potem končno komunistem ne more biti tako slaba stvar kot vpijejo njegovi nasprotniki.

the MAY co's (2) BASEMENT stores

EAGLE ZNAMKE POMENIJO

ŠE VEČJE PRIHRANKE

RAZPRODAJA!

Za žene in mladino!

Snežni čevlji

Mere 5 do 9

- Nepremočljivi, močno gornje usnje
- Penasto gumijasti podplati in pete
- Nedrsljivi, vzorčast podplat
- Kosmateni zavihki iz nylona
- Topla filcasta podloga

Možje! Bodite v pod-zero mrazu udobno obuti!

TOPLO INSULIRANI

Škornji z vezalkami

Primerjajte z 16.95!

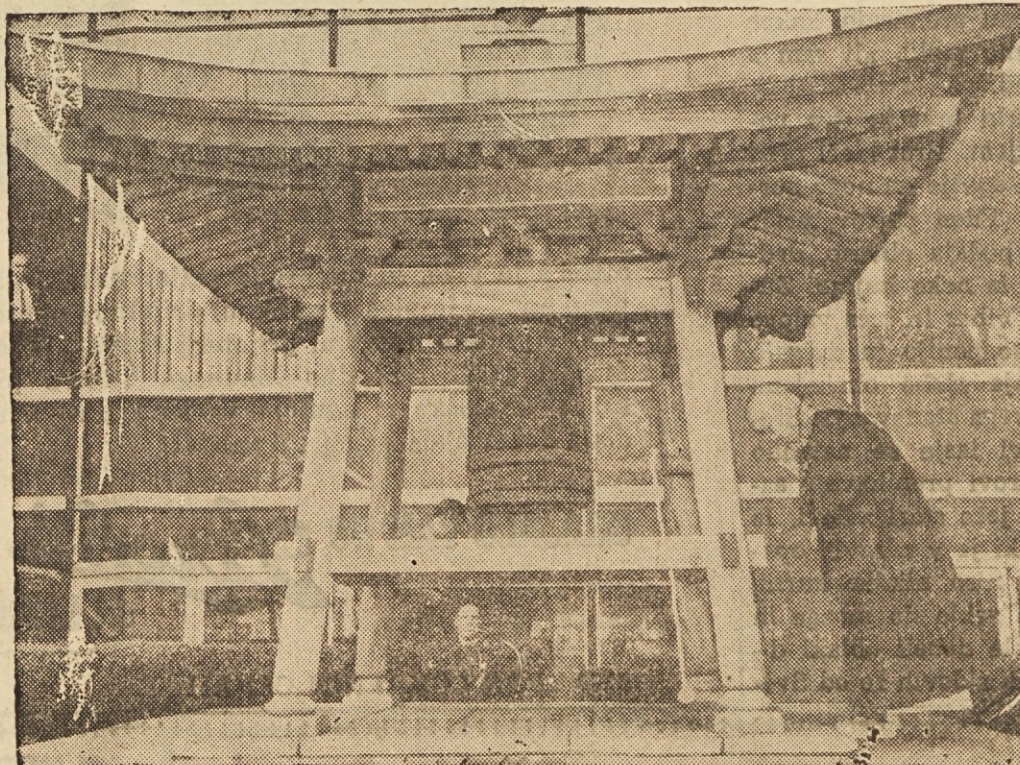
Mere: 7 do 12 (nobenih polovičnih mer)

9.94 Popustna cena!

- Težki nedrsljivi gumijasti podplati
- Gumijasta izolacija, ki se ne grbanči ali strdi
- Popolnoma nepremočljivi in topli
- 12" visoki!

Sprejemamo pismena in telefonična naročila ... Kličite CHerry 1-3000

The May Co.'s kletni oddelek čevljev v mestu in na Heightsu

ZVON MIRU — Budistiški menih moli v poslopju Združenih narodov v New Yorku pri "Zvonu miru," ki ga je poklonila ZN Japonska.

MALI OGLASI

Naprodaj

1957 Chevrolet Sports Coupe, Bel Air\$1350.00
1954 Ford 2-door Custom Line\$ 525.00
1954 Chevrolet 4-door Sedan, Standard shift\$ 555.00
1955 Chevrolet Station Wagon 2-door\$ 995.00

RICH AUTO
1078 E. 64 St.

(224)

Hiša v najem

Ena spalnica, stanovanjska soba, kuhinja in kopalnica na 20831 Goller Ave., zadaj. Zmerna najemnina.

(225)

Ženska išče delo

Ženska, voljna čistiti urade, pomagati v restavraciji ali pri likanju perila, išče zaposlitev. Kdor bi kaj takega imel, naj kliče BR 1-0916. (nov.13.19)

Hiša naprodej

Na ogled je nova zidana hiša v eni najlepših naselbin v Euclidu, blizu cerkve, transportacije in trgovin. Prodaja gradbenik. Za pojasnila pokličite IV-1-5702. (v.17.19)

Sobe se odda

Tri lepe neopremljene sobe in kopalnica se oddajo spodaj, spredaj. Oglasite se na 16301 Huntmere Ave., ali kličite KE 1-1335.

(17, 19, 20 nov)

Sobe se odda

Odda se 3-sobni apartment blizu cerkve sv. Vida. \$45.00 mesečno. Kličite po 5:30 uri pop. UT 1-2226.

(228)

Klavir kupim

Iščem rabljen klavir (piano), proti plačilu. Kdor ga ima za oddati naj pokliče LI 1-8774.

(225)

V najem

Oddajo se 3 sobe in kopalnica, zgoraj, na 1086 E. 66 St. EN 1-0299.

(225)

NAPRODAJ

V Collinwoodu, nov bungalov, 4 in pol lepe sobe spodaj, ena zgoraj, vsega 3 spalnice. Velik lot. Lastnik zahteva \$16,800.

Blizu East 222. ceste nov bungalov, 3 spalnice, 5 in pol lepih sob. — Cena zmerna.

Razen tega IMAMO ŠE MNOGO VSAKOVRSNIH HIŠ NA RAZNIH LEPIH PODROČJIH CLEVELANDA IN EUCLIDA.

Knifc Realty

820 E. 185. St. IV 1-7540

VAS MUČI REVMAZIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG

SLOVENSKA LEKARNA

15702 Waterloo Rd.

KE 1-0034

Naročila sprejemamo in izvršujemo po pošti tudi za Cleveland.

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo. da bo kot nov.

Popravljamo body in fenderje. Welding

JOHN J. POZNIK in SIN

Glenville 1-3830

982 East 152nd Street

HANDEL - MAZZETTI:

Junakinja iz Štajra

"Blagoslov Boga Očeta in Sina in Svetega Duha..." Napravil je v zraku veliko znamenje svetega križa. "Pojdi v Gospodu. Ko prejmeš sedaj Telo Gospodovo, moli za našega gospoda opata. Saj veš, da je bolan."

"Se ni še nič na bolje obrnilo?" je vprašala s prestrašenim, tresočim glasom.

"Nič, vedno slabše mu je. Smrt je blizu. To je hud udarec za Štajer. V celi deželi ga ni duhovnika, ki bi bil tako goreč, tako pravičen kakor on. Moli zanj!"

"Bom," je nagnila glavo. Tiho je smuknila iz izpovednice. Menih je videl, kako se je sklonila nad malo deklico, svojo sestrico, ko je pobožno molila pred jasicami, in ji je nekaj zašepetala v uho. Nato je šla proti velikemu oltarju ter je duhovniku izginila izpred oči. Pa vnovič mu je priplavalala pred oči, kajti dete, ki je sedaj klečalo mesto Štefane v izpovednici in pogumno jecljalo svoje drobne grehe, je bila prava, živa podoba čiste, modre, nedolžne Štefane. Sama je nedolžna lilija, ki je ravnokar vzklikla in še sama potrebuje varstva — pa že brani drugo brstečo nedolžnost pred strupenim dihom greha. "Dehtite, cvetlice," so mrmrale njegove blede ustnice, ko je odšlo dete. Že dolgo mu ni bilo tako dobro,

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

GROCERY — Living quarters. Busy suburban location. Walk-in cooler. Established over 10 years. Excellent neighborhood business. Best offer. Call Viking 1-1403. (227)

REAL ESTATE FOR SALE

MIDLOTHIAN
New 3 bedroom brick ranch. Large fully improved lot. Equipped kitchen and modern electric heat.
14550 St. Louis Ave.
Shown by appointment only. Weekends call Fulton 9-3420, evenings Saturday and Sunday.
Call PO 7-1169 (227)

BARTLETT — By owner. Attractive 2 bedroom ranch. 1½ car attached garage. Country surroundings. 1 blk. to R.R. station. \$14,500. Large adjacent lot also available. Beautifully landscaped. Kingswold 3-6717. (225)

HELP WANTED MALE

NEEDED AT ONCE MILLING MACHINE TURRET LATHE MEN

to do own Set-up work
MACHINE
ASSEMBLERS
WORKING NOW
50-HOUR WEEK
Plenty Overtime
Steady Jobs — Top Pay
Apply 8 to 5 P.M.

PERFECTO
ENGINEERING, Inc.
4426 Soo Line Lane
Schiller Park
Gladstone 5-1200 (224)

HELP WANTED—FEMALE

WANTED
PRACTICAL NURSE — LIVE IN
SALARY AND LIBERAL BENEFITS
CALL
NORWEGIAN LUTHERAN
CHILDREN'S HOME
NEWCASTLE 1-9277 (225)

kakor danes. Sedaj ve, da ni umrlo vse, če tudi umrje opat. Da, ledeni krivoverski veter, leti po deželi, opustoši naša polja, naše gozde, podri stara drevesa, oberi listje z njih! Kljub tebi je neopaženo pomlad pri nas: že gre v cvetje setev prave vere, ki smo jo sejali s solzami, že klije, že brsti. Grličin glas se je zaslísal v deželi.

Tu pa tam škripljejo vrata po samostanu. Po temnih razpadlih, zanemarnjenih samostanskih hodnikih šklepetajo leseni črevlji brzih menihov. Zgoraj, spodaj, v gospodskih dvoranah, v kapiteljski dvorani se čuje zamolklo govorjenje in šepetanje: opat da je hotel v kapiteljsko dvorano. Podpirati bi ga morala — tako veli staro pravilo — dva brata. Tam bi prosil odpustitve za vse grehe in slabosti. Toda to je stara navada in opat je tako bolan, da bi se lahko zgrudil sredi dvorane. Patra Alberta, tega svetnika, ki seveda to prav nič ne motilo — rad bi že videl našega očeta opata v nebeškem raju, sebe pa na opatovem sedežu.

Tako so govorili privrženci patra Karla, ki tvorijo najmočnejšo stranko v samostanu. Patra Albert, ki je tujec v samostanu, jih ima samo malo na svoji strani. Kajpada so z Albertom najboljši in najgorečnejši patri.

Po samostanu se čuje živahno govorjenje in šepetanje. — Le tam, kjer stane opat, vlada mrtvaška tihota. Dve sobi sta njegovo stanovanje: ena gleda na Anišč, druga pa na dvorišče. Za sobama je star hodnik, s katerega vodijo železna vrata v stolpič. Tiho je kakor v grobu. Tu in tam se po temnem hodniku priplazi z bosimi nogami kak pater do opatovih vrat, na katerih je z belobarvo naslikan križ sv. Benedikta, in prisluškuje. Sem in tje pride drugi ves bled iz opatovih sob.

Notri se čuje mrmranje molitev in pritajeni pogovori, vmes se včasih zapovedujoče oglasi zemljini bolnikov glas. Na smrt bolni opat sedi na starem, siromašnem naslonjaču: huda naduha mu jemlje sapo in mu ne dovoljuje, da bi ležal na postelji. Njegove nekdanje orjaške krepke ude, ki so shirali v boleznih, ogrinja stara, oguljena meniška halja. Njegovi sivi lasje so mokri od težav in se prijemljejo globoko razoranega čela. Oči so brez leska in na pol odprte strme skozi okno preko zasnežene pokrajine, po kateri razsajajo divji viharji in jo zastirajo sivi oblaki. Plavkaste ustnice se mu premičejo, kakor bi neprestano molil, ali sam s seboj govoril.

Samostanski brat in dva patra so pri njem. Brat kleči pred njim in mu devlje na nogo gorčični obliž. Eden patrov, prior Karel, mu podaja obvezo, drugi pa moli iz neke knjige. Zunanaj razsaja vihar in biča valove Aniče, da se penijo in dvigajo kvišku, maje slabo ohranjena okna opatovega stanovanja. Srebrni opatovi lasje se nalahno majoje, vetrovi preprihajojo samostan, da ječe stari zidovi. Iz slabe peči, ki je v zdravih opatovih dneh niso nikdar kurili, razen če je zeblo do mozga in kosti, se vale debeli oblaki dima. V starih zidovih že od Sve-

te noči sem škrt, gloda in tole neka stvar, da bi bilo človeka skoraj groza. Venomer se sliši: tok, tok, tok.

"Zakaj tako strežeš mojemu ubogemu telesu?" vprašuje bolnik z zlomljenim glasom in spusti svojo roko na koleno. "Moje življenje je proč in moja moč se je posušila kakor črepinja. Pojdi in poglej po mlademu patru Jeremiju, ki si je zlomil roko, ko je šel previditi bolnika. Jeremija postane še svetnik. Pustite mene, naj umrjem. Li ne veste, kaj pravi sveto redovno pravilo: 'Duhovno tolažbo nosite bolnikom, ne vprašujte po telesih.'"

Prior Karel je previdno položil bolnikovo nogo na visok podnožnik in je rekel z mehkim

glasom: "Najmilostivejši gospod oče, pravilo pa tudi slove: 'Pred vsem in nad vsem imejte skrb za bolnike.' Nimam li prav, pater Ciril?"

"Da, da, je že prav," se je trudno smehljalo opat. "Ko sem bil jaz novic, nismo tako mehužili teles, kakor danes, in takrat so živeli svetniki po naših samostanih."

Za trenutek se je odpočil od govorjenja, ki mu je delalo silne bolečine. Iz viharja prihaja k oknu bolniške sobe pretresujoč krik in vik ptičev. Krokari krožijo okoli oken in krokajo ter vikajo kakor zli duhovi.

"Da bi že vendar enkrat minul ta nesrečni dan!" je mrmral brat lajik, ki je zadal v sobi postiljal opatovo posteljo. "V zidovih notri kljuje mrtvaški črv in zunaj kriče nesrečne ptice."

"Zakaj nesrečne ptice?" hrope opat. "Saj je vendar krokari prinesel Eliju kruha. Saj je vendar krokari gobavemu mejnemu grofu — prekinil je in srepo gledal po sobi. Že mu plahutajo iz daljave peroti smrti h glavi, v kateri se pade razna imena in stare zgodbe. 'Da, ko je mestni sodnik oblegal cesarico, je mladi krokari plahutal s peroti in se je radoval vsakega slepega strela. Tudi pri nas je bilo vedno veliko krokarijev v mestu, kadar je bila huda zima in je ležalo po gozdih mnogo mrtve divjačine.'"

Tako je govoril bolnik sam s seboj. Prior Karel, pater Ciril in lajiški brat Adam so ga poslušali s skrbnimi obrazi. Bilo je jasno, da se opatu že blede. Prior je tiho vprašal, je-li želi vode, vina ali jesiha.

Bolnik je povesil glavo na prsi in je molčal. Pa kmalu je začel na novo:

"Ne vode, ne vina, ne jesiha. Pa povejte mi, je-li ste odposlali moje pismo, ki sem je pisal štajerskemu sodniku in ga rotil za pravico. V Štajer ne morem, preveč sem bolan, zaželel sem govoriti z njim; če je mo-

naj on pride k meni. — Li nič ne piše?"

"Nismo ničesar dobili." "Precej mi povejte, kadar bo pisal... kajti moja smrt je blizu in gre za velike reči. — Karel! Da ne bo preprirov zaradi knežjih darov, kadar me več ne bo... Vem, novici so zadnjič govorili o dveh srebrnih vrčih, ki mi jih je podarila nadvojvodinja Marija, in o zlati kupi, ki mi jo je nekoč naklo-

nil nadvojvoda Karel... Vsega tega nimam več, vse sem prodal, ker sem potreboval denarja. Kapitelj to ve, povej novicem! Bili so hudi časi, saj veste. Od knjig, ki sem jih kupil sam, jih je še šest tu... zopet je hropeč prekinil... "in še troje. — Potem je še tu podoba sv. Valpurga." Stokajoč se je obrnil na naslonjaču in je pokazal na podobo, ki je visela nad posteljo na steni... "Prosim, daj Valpurgo Albertu v celico, ker nima še nobene podobe."

Karel je nekoliko nejevoljno odgovoril: "Vse se bo zgodilo. Bog naj Vam ohrani še dolgo Vaše dragoceno življenje!" "O, kako lepo govoriš! Nihče me ne bo pogrešal, prav nihče ne. — Toda, kaj mislim še na posvetno, vse je ničemurnost. Karel, včeraj sem spisal svojo duhovno oporo. Tam-le leži v klečalniku. Ko umrjem, bi je bila ura. Iz starega ropopreberi jo bratom v kapiteljski tala je prihajalo kakor neka dvorani. Notri stoji zapisano, melodija psalma. da naj vlada edinstvo med vami,

pa ne prepri in razdor, da čujete in se vojskujete zoper sodal, ker sem potreboval denarja. Vračnik... Včeraj je bilo sovravniku ime Luter in Kalikst, danes se mu pravi: Hendel, jutri se bo imenoval drugače, toda njegova ponočna pesem je vedno ista... Prosim vas, rotim vas, da se ne vdaste duhovni nevoščljivosti nasproti duhovnim bratom, tudi ne nasproti tujcu, ki zna morda lepše pridigovati, kakor vi, ki ima več ljudi pri izpovednici, kakor vi."

Prior je skomizgnil z ramami in je potihlo zašepetal patru Cirilu: "Take iluzije prihajajo s slabostjo in mrzlico." Opatu pa je rekel, kakor se pomirjuje bolno dete: "Naj pride v Garsten, kdor hoče, čeprav sam gospod Martin Anton Delrio, ne bomo mu nevoščljivi, nismo taki." "Zakaj ravno Delrio?" je vprašal bolnik. V posttranski sona klečalniku. Ko umrjem, bi je bila ura. Iz starega ropopreberi jo bratom v kapiteljski tala je prihajalo kakor neka dvorani. Notri stoji zapisano, melodija psalma. da naj vlada edinstvo med vami,

(Dalje prihodnjič)

ARENA Nov. 25-29

RINGLING BROS. AND BARNUM & BAILEY CIRCUS

PRIKAZANO LE V TEJ OKOLICI

Samo 5 dni — 6 mat'nej

Vstopnice: \$3.50, \$3, \$2 vklj. davek

Otroci pod 12 letom za pol. ceno

pri vseh predstavah

Dne 25, 26, 27 nov. ob 8:30 zvečer

V sob. 28. nov. ob 8:45 zvečer

Matinee: V četr. 26. nov. in petek

27. nov. ob 1:30 pop.

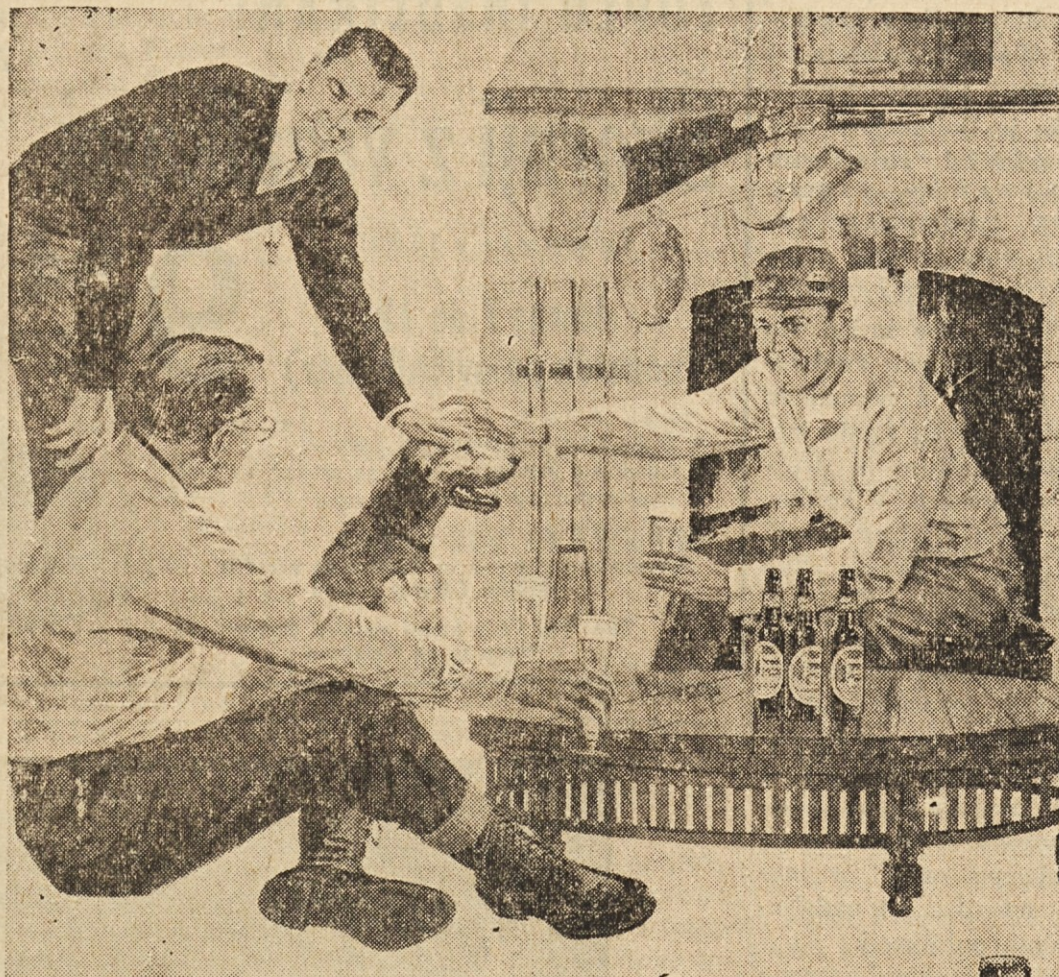
V sob. 28. nov. in v ned. 29. nov.

ob 1:30 in 5:30 pop.

PRAZNOVANJE ZAHVALNEGA DNE

Kako srečna kombinacija

ZABAVA... PRIJATELJI... IN Z OGNJEM VARJENO STROH'S

Stroh's je pivo, ki napravlja prijateljsko družbo popolno... je pivo z mehkim, prijetnim okusom. Kadar pridete z vašimi prijatelji skupaj, preskrbite si preje zadostno hladnega Stroh's piva. Edino ameriško z ognjem varjeno pivo vedno doda dober okus k prijetni zabavi!

UGAJALO VAM BO

Stroh's

JE LAŽJE!

America's only fire-brewed beer!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich

SEDAJ PO LOKALNIH CENAH

Vabilo na 40-LETNICO SLOVEN. DRUŠTV. DOMA

V NEDELJO DNE 22. NOVEMBRA 1959
V SDD (AJC) NA RECHER AVE., EUCLID, O.

Pričetek banketa ob 5. uri popoldne... Sledi spored.

ZA PLES BO IGRAL GRABNARJEV ORKESTER

Vstopnina \$2.00

Dostojanstvo....

Dober okus in simpatično razumevanje vaših potreb

MARY A. SVETEK pogrebni zavod

478 E. 152nd Street

KE 1-3177

Velik prostor za parkiranje odzadaj

Ambulancijska posluga z oksigensko napravo dan in noč

GRDINA POGREBNI ZAVOD

1033 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči
Henderson 1-2088 KENmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

KONJENISKA STRAŽA — Skupina konjeniških častnikov angleške kraljeve garde se pripravlja na častno sprejemstvo svojega tovariša pri poroki. Strežaji jim urejajo še zadnje malenkosti na svečeni uniformi.

NA POT — Skupina 16 angleških vojakov se je pripravila na 993 milj dolgo pot iz Berlina v Rim s kolesi. Na sliki jih vidimo, ko jim župan britskega sektorja mesta Berlina, od koder so se odpeljali, sega v roko.